

חברים נוכחים :

יניב אנגל – יו"ר ועדה, סגן ראש המועצה.
דליה לין – מנכ"לית המועצה.
ניר אריאלי – מנהל מחלקת תפעול.
ולדימיר דוידסון – נציג ציבור.
שחר פנחסוביץ' – נציג ציבור.

פתיח : יניב אנגל, יו"ר הוועדה

איכות סביבה היא מילה נרחבת העוסקת במגוון רב של תחומים וכולם קשורים האחד בשני. איכות סביבה נוגעת כמעט בכל אגפי המועצה. חינוך, שפ"ע, תרבות, אירועים, בריאות בקהילה, הסברה וגם הנדסה, תכנון ובנייה. במהלך השנתיים האחרונות הוועדה נגעה במספר נושאים והעלתה אותם על סדר היום של מקבלי ההחלטות. הוועדה המליצה על פעולות ונושאים שחלקם כבר באים לידי ביטוי בפעולות המועצה וחלקם נמצאים בתכנון לקראת השנה הקרובה.

נושאי הישיבה :

1. **דליה לין, מנכ"לית המועצה** – נושאי איכות סביבה באים לידי ביטוי כמעט בכל אגף ובכל מחלקה בתכנית

העבודה של 2021. ישנם נושאי איכות סביבה הנמצאים בתוך תוכנית העבודה של לשכת מנכ"ל לשנה הקרובה : מועצה ירוקה, קיימות, מיחזור, וטיפול בפסולת. נושא המחזור הוכנס אל תוכנית העבודה של אגף החינוך ויתקיימו תכניות בנושא בבתי הספר וגני הילדים ביישוב. אגף קשרי קהילה יכניס השנה את נושא המיחזור ויפעל בהסברה אל מול הקהילה. הוצבו יעדים מדידים ובכל חציון ייבדקו תוצאות.

2. **ניר אריאל מנהל אגף תפעול** – שנת 2020 נפתחה בבשורה חשובה. הוכנסה אל השירות משאית גזם

והוחלף קבלן אשפה. את התוצאות ניתן לראות כעת בסוף השנה והן מצויינות. ישנה ירידה בהטמנת אשפה בכמות של כ-1000 טון דבר המביא לחיסכון בהטמנה של כ-310,000 ₪ וגם נחסכו עלויות בשינוע. עלינו בכמות האשפה הממוחזרת על סוגיה : זכוכית, נייר, אלקטרוניקה ואריזות (הפח הכתום). כמות של כ-800 טון שלא נשלחה להטמנה ועל חלקה אף התקבלו תגמולים בספיים. נוצר חיסכון של כ-250,000 ₪ ובצד זה נחסכו מחזורי שינוע המוסיפים עוד לחיסכון שנוצר. בשנת 2019 מיחזרנו 674 טון ובשנת 2020 מיחזרנו כ-800 טון ולזה נוסיף חיסכון של 1000 טון אשפה ביתית שנחסכה לעומת שנה קודמת - וזאת למרות הגידול באוכלוסייה ותקופת הקורונה בה תושבים נמצאים בביתם ואמורים לייצר יותר אשפה. מתוך סה"כ האשפה שלנו, אתר חירייה ממחזר כ-3000 טון ועל כך התקבל תגמול כספי בסך 30,000 ₪. קול קורא שהוגש עוד בשנת 2016 בנושא אשפה ומיחזור, אושר, והתקבל סכום של 224,000 ₪ לטובת הנושא. לצערנו משאיות המפנות פחים כתומים מגיעות לאתר המיחזור ברשל"צ (לא חירייה) עם פסולת ביתית ופסולת שאינה אריזות. אנחנו נקנסים על כך. במהלך 2020 זה קרה 4 פעמים.

3. **דחסנית קרטונים** – נושא שדובר עליו באחת מישיבות הוועדה. אושרה רכישת דחסנית בנפח 24 קוב

שתיכנס לפעולה בתחילת השנה. סיירות 106 יאספו את הקרטונים אל נקודת הצבת הדחסנית. הטיפול

- העצמי יהיה שלנו והדבר ייצור חיסכון באי הטמנה בחירייה. הקרטונים יפנו לדחיסה ולא ילכו להטמנה אלא למיחזור שחוסך לנו כסף.
4. **הצעה לאיסוף קרטונים** - מלבד משאיות האשפה, ישנן שתי סיירות העובדות יום יום באיסוף אשפה בעיקר כמויות גדולות של קרטונים. הקרטונים אמורים לצאת בימי איסוף גזם/גרזטאות. עלתה הצעה בתיאום מנהל אגף תפעול, לתאם נקודת ריכוז לקרטונים בתחום הבניין המבקש. על פי קריאה של הוועדים אל אגף השפ"ע דרך מוקד 106, יאספו הקרטונים על ידי הסיירות אל נקודת ריכוז שם תפעל הדחסנית. זוהי בשורה גדולה. בקרוב נוכל לטפל באופן עצמאי בקרטונים, לתת שירות אישי ומיטבי לוועדים וגם לחסוך כסף.
5. **תוספת מתקני מיחזור** - במהלך 2020 נוספו מתקני מיחזור שונים: 4 מתקני מיחזור זכוכית, 4 מתקני מיחזור פלסטיק, 2 מתקנים לקרטונים הוצבו ו 2 מתקנים נוספים יוצבו בקרוב ברחוב הברוש ובדרך התקווה על מנת לתת מענה לאכלוסים החדשים.
6. **מפת מתקני מיחזור** – בישיבה קודמת הועלתה הצעה למפה דיגיטלית שתרכז בתוכה את כל מתקני המיחזור הקיימים ביישוב. בישיבה הנוכחית הוצגה על ידי הח"מ מפת מתקני מיחזור שהוכנה כפיילוט. מפה בעלת חמש שכבות עם כל מתקני המיחזור השונים. זכוכית, פלסטיק, נייר, אריזות וקרטון. מפה לשיתוף תושבים ולניווט מהיר לכל מתקן. סוכם על ישיבה של מנכ"לית המועצה, מנהל תפעול ויו"ר הוועדה עם יעל מההנדסה, נחומי מההסברה וחופית מהטכנולוגיה על מנת לבנות ממשק תואם אל אתר המועצה וממשק נגיש להפצה לכל תושב.
7. **מרכז מסחרי חדש** – מרכז מסחרי גדול הנו יצרן אשפה גדול. הוועדה ביקשה ללמוד כיצד מתמודדים עם כמות האשפה על סוגיה. מנהל אגף תפעול בקשר עם הנהלת המרכז. המועצה מטפלת בפינוי האשפה. המרכז נושא בחלק רב מהעלויות דרך הארנונה לעסקים. המרכז יציב דחסניות לקרטונים בקומה מינוס אחת ויעשה כל שיידרש ליצירת סדר, נראות, בטיחות ויעילות בפינוי.
8. **מרכזי מיחזור/מוטמנים מתוחמים** – בישיבה קודמת דיברנו על מרכזי מיחזור/מוטמנים מתוחמים בעיקר באיזורים הסובלים מהשלכה פרועה של גרוטאות, גזם וכמויות אשפה שאינה תואמת את פתח המוטמנים. האשפה מונחת ליד ומהווה מפגע תברואתי. דובר על מרכזים שיהיו מתוחמים, מוגנים ונראים לעין בכל מיני אלמנטים שהוצעו במסמכים ובישיבות קודמות. מנהל אגף תפעול מוסר שהנושא הוכנס אל תוכנית העבודה 2021. בשורה חשובה.
9. **עיקור וסירוס חתולים** – במהלך שנת 2020 בוצעו כ – 200 עיקורים וסירוסים לחתולים והקשר עם השירות הווטרינרי ממשיך ויימשך. הכוונה להגדיל את הכמויות בכל שנה ככל שניתן.

10. **פגישה עם פעילי בעלי חיים ביישוב** – הפעילים עוסקים בהתנדבות בטיפול בבעלי חיים פצועים, בהאכלת חתולים, עיקורים וסירוסים תוך קשר הדוק עם השירות הווטרינרי. פגישה עם הפעילים מתבקשת על מנת להכיר את הנפשות הפועלות, הצרכים, הבעיות וכמובן תיאום ציפיות. מנכ"לית המועצה ביקשה לתאם פגישה בנוכחות עוזרת ראש המועצה הלן בשן, מנהל אגף תפעול, הרופא הווטרינרי ויו"ר הוועדה הח"מ.
11. **מניעת הדברה וגינן בר קיימא** - שני נושאים הקשורים האחד בשני הועלו בישיבה על ידי הח"מ. הפסקת שימוש בחומרי הדברה וגינן בר קיימא. הנושאים הוצגו. נתונים הועברו לחברים והועלתה הצעה להחיל את הנושא כפילוט באזור מסוים שייבחר ובו לא יתבצע שימוש בחומרי הדברה, תישתל צמחייה ייעודית והגינה תהא גינה מקיימת כלומר תקיים את עצמה עם מינימום התערבות. מעבר לערכי שימור הסביבה ובטיחות הציבור ובעלי החיים, יכול להיווצר חיסכון כספי רב. העיר כפר סבא הוצגה כמודל. הח"מ השתתף בהרצאה בנושא מטעם סגן ראש עיריית כפר סבא אשר העביר מצגת יחד עם ברנדט באור מארגון "אדם, טבע ודין". הוחלט לערוך ביקור בכפר סבא עם מנכ"לית המועצה, מנהל אגף תפעול וחברי הוועדה. נוצר קשר ותאריך נקבע. בסוף המסמך נספח הצעה המפרט יותר על הנושא (נכתב על ידי הח"מ במהלך הרצאה מעניינת בה השתתפו חבר הוועדה שחר פנחסוביץ' והח"מ)

בברכה ובהצלחה
יניב אנגל, יו"ר הוועדה

נספח הצעה : מניעת הדברה + גינן בר קיימא

מניעת הדברה :

ברור לנו שחומר הדברה ראונדאפ (גלייפוסט) הוא חומר מסרטן. החומר הוצא משימוש בעריות רבות בארץ לרבות גני תקווה.

כיום, נעשה שימוש בחומרים אחרים לא מסרטנים אך גם הם מזיקים במגע ובקרבה מסויימת ויש לגביהם הוראות והתראות בשימוש ובהשפעתם על הסביבה.

המצב המשפטי מתאר שלושה סוגי הדברה.

הדברה חקלאית – משרד החקלאות, משרד הבריאות, חוק הגנת הצומח

הדברה תברואית – משרד להגנת הסביבה, חוק חומרים מסוכנים, חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית

הדברה בגינן – כיום רשויות מעסיקות קבלני גינן להדברת עשבים בכל מיני מקומות ביישוב בהם גינות, פארקים, מוסדות חינוך וכו' והשאלה הנשאלת כאן היא מי רושם? מי מפקח? איזו רגולציה חלה? האם מתקיימת הודעה לציבור בטרם ביצוע הדברה?, ומה לגבי חשיפה לציבור, מהי השפעה הבריאותית לטווח הקצר והארוך?

חומרי הדברה פוגעים לא רק בבני אדם. ישנה פגיעה במגוון הביולוגי ובו בעלי חיים, כלבים וחתולים וגם אוכלוסיות מאביקים כמו דבורים ופרפרים.

באיחוד האירופי ישנן ערים רבות שאסרו שימוש בקוטלי עשבים באופן גורף.

בארץ ישנן ערים כמו כפר סבא, שאסרו שימוש בחומרי הדברה. ידוע על פיילוט שמתקיים או התקיים בתל אביב ובפארק רעננה.

בעיר כפר סבא איתה נוצר קשר, נמסר שמה שהחל כפיילוט באיזורים מסויימים, חל כיום על כל רחבי העיר תוך הסברה ושיתוף ציבור על התהליך.

גיבון בר קיימא :

הגדרה – גיבון בר קיימא הוא גן המקיים את עצמו במינימום התערבות לטווח ארוך לצד שימור הסביבה תוך התחשבות במטרות ובשימושי הגן.

הפיתרון לעשבים ולאי השימוש בקוטלי עשבים הוא " גיבון בר קיימא " להבדיל מגיבון קונבנציונאלי. בגינה תתבצע שתילת צמחי בר מקומיים, יתבצע טיוב הקרקע ויהיה שימוש נרחב ברסק גזם שמחפה את הקרקע, מייעל את ספיגת המים על ידי הצמח, מונע עשבייה הזקוקה לאור שמש ובנוסף מביא לחיסכון גדול במים כתוצאה ממניעת אידוי.

בגן בר קיימא יתבצע גיזום מכאני או ידני של עשבייה לא רצויה במקום ריסוס, ישתלו צמחי בר מקומיים אשר מושכים פרפרים ודבורים וחרקים מאביקים, תישתל צמחיה חסכונית במים, ייעשה שימוש בצמחיה רב עונתית יחד עם טיפול נכון בעצים ועוד.

מחקר שנעשה לטובת משרד החקלאות הראה שגיבון בר קיימא יכול לחסוך בין 30-50 אחוזים מעלות תחזוקת הגן.

העיר כפר סבא כדוגמא :

כפר סבא החלה בפיילוט שנקרא גינות מקיימות. המטרה - הפחתת ריסוס למינימום, שימוש ברסק גזם לחיפוי, מניעת עשבייה וגם מניעת אידוי דבר שמסייע לחיסכון במים וגם מעשיר את הקרקע. (דיברנו על כך מזמן והוצעו הצעות דרך הוועדה)

הציבו שילוט עם הסברה לגבי מהות הגינה, ביצעו הסברה בקהילה. הקהילה מתחברת, מבינה את הסכנה שבהדברה, מבינה את המושג "גן המקיים את עצמו" ומגלה בסופו של תהליך הבנה לגינה אמנם עם עשבייה אך לצד זה נוצרת ההבנה שיש כאן ערך חשוב של גינה מקיימת נטולת הדברה למען בטיחות הציבור ובעלי החיים. הוצבו שלטים ברורים המסבירים את הנושא.

עקרונות :

יצירת גן המקיים עצמו במינימום התערבות, יצירת מערכת אקולוגית מגוונת ויציבה, גן ללא רעלים. מים והשקייה : שימוש בצמחיה מקומית בדגש על צמחים רב שנתיים, צמחים חסכוניים במים, תכנון צמחים בעלי דרישות השקייה דומות, חיפוי קרקע אורגני (רסק גזם), אלמנטים לשימור מים בגן.

צמחיה : שילוב מגוון צורות צמחים, התאמה לאקלים, צורך ותפקיד, הימנעות משימוש בצמחים פולשים

הפיילוט הצליח והורחב לכל רחבי העיר

בכפר סבא ישנו מודל של גיבון בר קיימא עם אפס הדברה – דבר המביא לערך סביבתי חשוב יחד עם חיסכון עצום במים שנאמד במליוני שקלים.

אפשר לעשות את זה גם אצלנו

(הדברים בנספח נכתבו על ידי יניב אנגל מתוך הרצאתם של ברנדט באור מארגון אדם טבע ודין ועילאי הר סגור, סגן ראש העיר כפר סבא ומחזיק תיק הקיימות)